

Spv-info 2016, Luopumistuki ja Mela-turva

- Asko Ikonen

Luopumistuki 2015–2018

Maatalousyrittäjien eläkelaitos

Mela-turva

- Työikäiselle
 - Mela-sairauspäiväraha
 - Tapaturmakorvaukset (MATA)
 - työaika
 - vapaa-aika
 - Kuntoutus
 - Työkyvyttömyyseläkkeet
 - Lomituspalvelut
- Maatalousyrittäjätoimintaansa supistavalle tai lopettavalle
 - Luopumistuki
 - Osa-aikaeläke 61 v. päättyy 31.12.2016
 - OVE 61 v. alkaa 1.1.2017
- Vanhuuseläke 63–68 v.
- Perheelle
 - Perhe-eläke leskelle ja alaikäisille lapsille
 - Ryhmähenkivakuutus

Luopumistuki 2015–2018

- Jatkoa aikaisemmille järjestelmille
- Lain tavoitteena parantaa maatalouden rakennetta tukemalla maatalousyrittäjiä, jotka luopuvat pysyvästi maatalouden harjoittamisesta
- Luopumistavat
 - Maatilan sukupolvenvaihdos
 - omistusoikeus siirrettävä luopujalta luovutuksensaajalle
 - mahdollinen tietyin edellytyksen myös maatalousyhtymissä ja maataloutta harjoittavissa yhtiöissä (AY, KY, OY) , etukäteissuunnittelu tärkeää
 - maatilan jakaminen tai luovutus erikseen viljeltäväksi on tietyin edellytyksin mahdollista (mm. maatilan elinkelpoisuusedellytys tavanomaista tiukempi)
 - Sukupolvenvaihdoksen kaltainen maatilan koko peltomaan luovutus lisämaaksi lähisukulaiselle
 - Porotalouden sukupolvenvaihdos tai lisäporoluovutus

Maatila

- Tuotantorakennukset ja pellot käsittävä tilakokonaisuus
 - jolta haettu viljelijätuet
 - jota verotetaan yhtenä kokonaisuutena
 - josta MYEL-vakuutus
- Maatilan kaikista pelloista tulee luopua
 - tarkastellaan kolmen viimeisen vuoden aikana ennen luopumista viljelyssä olleita pelloja
 - poikkeuksia ns. pirstomissäännösten puitteissa
 - - pakottavat taloudelliset vaikeudet
 - - vaiheittainen spv
 - - lisämaan luovutus (max-1/4)
 - - muun kuin tonttimaan luovutus/ pakkolunastus, etuosto-oikeus
 - - valtiolle uusjakoon
 - - vähäinen alue (10%, max.2 ha)
 - - muu painava syy
 - luopuja voi pidättää itselleen 2 ha peltoa omaan käyttöönsä
 - alalla ei saa harjoittaa kaupallista maataloutta

Luopuva maatalousyrittäjä

- Harjoittanut maataloutta viimeiset 10 vuotta
- MYEL-vakuutettuna viimeiset 5 vuotta välittömästi ennen luopumista
- Ei entuudestaan MYEL- tai KEL-eläkkeellä
 - perhe-eläke, osatyökyvyttömyyseläke, kuntoutustuki eivät estä luopumistukea
- Lopettaa maatalouden harjoittamisen ja metsän hankintatyöt
 - vapaaehtoinen MATA-vakuutus, jos työskentelee perheenjäsenenä
- Vähentää muut ansiotulot alle 719 €/kk (v. 2016 taso)
 - luopumistuen maksu alkaa, kun muut tulot jäävät alle rajan
 - uinumisaikana ei ansiotulorajaa
 - ei voi toimia maatalousyrittäjänä
 - voidaan MYEL- ja MATA-vakuuttaa perheenjäsenenä

Luopujien ikäraajat

- Vuosina 2015 ja 2016
 - 59 v. jos luovutuksensaajana lähisukulainen
 - lähisukulaisiksi katsotaan
 - luopujan / puolison lapsi tai tämän puoliso
 - luopujan / puolison sisaruksen lapsi tai tämän puoliso
 - 60 v. jos luovutuksensaajana muu kuin lähisukulainen
- Vuosina 2017 ja 2018
 - 60 v. luovutuksensaajan sukulaisuudesta riippumatta

Uinuva luopumistuki

- Luopumistuki voidaan myöntää uinuvana, jos ikäedellytys ei täyty
- Uinuvaan luopumistukeen ovat oikeutettuja
 - nuorempi puoliso ja yhtymän sisarusosakas, jos vanhemmalla puolisoilla/sisarusosakkaalla on oikeus luopumistukeen
 - maatalousyrittäjän leski ja täyttä MYEL-työkyvyttömyyseläkettä saavan puoliso
- Aikaisintaan viisi vuotta ennen varsinaisen ikärajan täyttämistä
 - uinuva luopuja on täyttänyt luopumishetkellä 54/55 v.
- Luopumistuen maksaminen alkaa aikaisintaan varsinaisen ikärajan täyttymisestä lukien

Maatilan sukupolvenvaihdosjatkaja

- Luopumishetkellä alle 40-vuotias
- Riittävä ammatillinen pätevyys
 - jos ei täyty luopumishetkellä, koulutus hankittava kahden kalenterivuoden aikana luopumisesta
- Sivutulot alle 60 000 euroa/vuosi
- Sitoutuu viljelemään maatilaa ja asumaan tilalla tai tilan läheisyydessä
 - niin kauan kuin luopujalle maksetaan luopumistukea
 - **aina** vähintään 5 vuotta
- Jos tila luovutetaan kahdelle jatkajalle yhdessä viljeltäväksi, molempien tulee täyttää kaikki ehdot ja lisäksi sitoutua pitämään maatila jakamattomana sitoumusajan
 - poikkeuksena puoliset: toisen on täytettävä kaikki ehdot, molempien on annettava maatilan jakamattomuussitoumus

Sukupolvenvaihdosjatkajalle muodostuva maatila

- Taloudellisesti elinkelpoinen
 - yritystulo 15 000 euroa/vuosi /luovutuksensaaja
 - avioparia pidetään yhtenä luovutuksensaajana
 - yritystulosta vähintään 12 000 euroa/vuosi maataloudesta
 - poistot vähintään 5 000 euroa/vuosi
- Täyttää ympäristöä, hygieniaa ja eläinten hyvinvointia koskevat vaatimukset
- Tilan kehittäminen luopumista seuraavien kolmen vuoden aikana, jos ehdot eivät täyty luopumishetkellä
 - toteutettavissa oleva kehittämissuunnitelma luopumistukihakemuksen liitteeksi

Sukupolvenvaihdoksen kaltainen lisämaaluovutus

- Maatilan koko peltomaa luovutetaan yhtenä kokonaisuutena
- Luovutuksensaaja
 - omalla maatilallaan maataloutta harjoittava luopujan lähisukulainen
 - on jo aikaisemmin saanut aloitustuen hankkiessaan toisen maatilan
 - alle 50-vuotias
 - pakollinen MYEL-vakuutus voimassa
 - sitoutuu viljelemään maatilaa
 - niin kauan kuin luopujalle maksetaan luopumistukea
 - **aina** vähintään 5 vuotta
- Luovutettavien peltojen etäisyys enintään 20 km luovutuksensaajan talouskeskuksesta
 - etäisyys lasketaan maatalouskoneilla kulkukelpoista tietä pitkin
 - luovutuksensaajan maatilan peltoala kasvaa vähintään 2 ha

Luopumistuen hakeminen ja lopullinen luopuminen

- Luopumistukea on aina haettava etukäteen luonnosluovutuskirjan perusteella
- Myönteinen luopumistukipäätös voimassa 12 kk
- Hakemuksen voi tehdä aikaisintaan kahta vuotta ennen varsinaista luopumisikää
 - maatilasta luopuva on täyttänyt 57/58 v.
 - luopumistukea voi hakea, jos täyttää 58 v. vuonna 2018
- Luopuja voi toteuttaa lopullisen luopumisen etukäteispäätöksen saatuaan jo ennen varsinaista luopumisikää
 - luopumisen voi toteuttaa "omalla riskillään" jo hakemuksen tekemisen jälkeen ennen kuin on saanut etukäteispäätöksen
- Uinuvan luopujan pitää täyttää uinuvan luopujan ikäraja (varsinainen luopumisikä -5 vuotta), kun luovutuskirja allekirjoitetaan ja hallintaoikeus siirtyy luovutuksensaajalle
- Luopumistuen maksaminen alkaa aikaisintaan, kun varsinainen luopumisikä täyttyy

Luopumistuki alkaa

- Lopullinen luovutuskirja allekirjoitettu ja hallintaoikeus siirtynyt
- Maatalouden harjoittaminen päättynyt
 - luovuttu myös vuokramaista ja karjasta
- Luovutuksensaaja täyttää sitoumustaan
- Luopujan ikäraja täyttyy
- Ansiot jääneet alle 719 €/kk (v. 2016 taso)
 - LUTU myönnetään "lepäävänä", jos ikäraja täyttyy, mutta ansiot ylittävät rajan
- Luopujan mahdollinen kuntoutustuki päättynyt

Luopumistuen määrä

- Luopumistuki muodostuu perusmäärästä ja täydennysosasta
 - perusmäärä = MYEL-eläke
 - täydennysosa = kansaneläkkeen määrä
- Luopumistuen perusmäärää maksetaan 63-vuotiaaksi, jonka jälkeen se muuttuu MYEL-vanhuuseläkkeeksi
- Täydennysosaa voidaan maksaa 65-vuotiaaksi
 - lakkaa aikaisemmin, jos luopujalle myönnetään jokin muu eläke

Luopujan ja luovutuksensaajan sitoumukset voimassa niin kauan, kun luopumistukea maksetaan!

Luopumistuen hakemukseen liitettävät asiakirjat 1/2

- Luovutuskirjan luonnos tai esisopimus (kaikkien osallisten allekirjoittamana)
- Selvitys omistusoikeudesta (enintään 2 kk vanhat lainhuutotodistukset)
- Perukirja, jos tilan omistaa kuolinpesä
- Vipu palvelusta lomakkeet ”Maatilaa koskevat perustiedot” ja ”Yhteenveto ilmoitetuista lohkotiedoista
- Jäljennökset hakijoiden 2-verolomakkeista kolmelta viimeiseltä vuodelta
- LUTU-2015 viljelysitoumus 1 tai viljelysitoumus 2 (maatalous)
- Luopujan verotuspäätös
- Luovutuksensaajan verotuspäätös (SPV-luovutuksissa)
- Selvitys luovutuksensaajan ammattitaidosta (SPV-luovutuksissa)
- Selvitys tilan elinkelpoisuudesta maatalan SPV-luovutuksissa (elinkeino- ja taloussuunnitelma)
- Jäljennös nuoren viljelijän aloitustukipäätöksestä

Luopumistuen hakemukseen liitettävät asiakirjat 2/2

- Yhtiötä koskevat omistajatiedot
- Jäljennökset hakijoiden verolomakkeistakolmelta viimeiseltä vuodelta.
Yhtiömuotoisesta toiminnasta 5- tai 6-lomakkeet sekä yhtiön tulos- ja tase-laskelmat

Mela-turva

- MYEL-työeläkkeet
- MATA-työtapaturmavakuutus
- Vapaa-ajan tapaturmavakuutus
- Mela-sairauspäiväraha
- Luopumistuki
- Ryhmähenkivakuutus
- Hyvinvointipalvelut
 - lomitukset
 - työterveyshuolto
 - työturvallisuusneuvonta

MYEL-vakuutuksen myötä Mela-turvan piiriin

MYEL-vakuutukseen kuuluvat

- Yrittäjä
- Yrittäjän puoliso tai avopuoliso
- Perheenjäsen
- Yhtymänä maataloutta harjoittavat
 - esimerkiksi kahden henkilön yhdessä omistama maatila
 - kaikki MYEL-yrittäjiä
- Kuolinpesän osakas
 - osakkaat joko MYEL-yrittäjiä tai perheenjäseniä

Muu palkattu työvoima TyEL-vakuutukseen

Yrittäjä

- 18–67-vuotias
- Työskentelee tilalla omaan tai yhteiseen lukuun
- Tilan omistaja tai vuokratilajelijä tai tilaan hallintaoikeus
- Tilan haltijan puoliso tai avopuoliso
- Kuolinpesän osakas
 - leski
 - myös muut kuolinpesän osakkaat

Yrittäjänä vakuutetaan myös

Avoimen yhtiön yhtiömies

- Palkka tai työsopimus ei muuta asiaa

Kommandiittiyhtiön vastuunalainen yhtiömies tai sitoumuksista vastaava osakas

- Äänetön osakas voi olla MYEL-perheenjäsen

MYEL-vakuutukseen myös

Osakeyhtiöstä vakuutetaan yrittäjä

- Toimintaa verotetaan maatalousverolain (MVL) mukaan
- Johtavassa asemassa
- Omistaa **yksin** yli 30 % yhtiön osakkeista **tai** hänellä on **yksin** yli 30 % osakkeiden tuottamasta äänimäärästä (1.1.2011 alkaen) **tai**
- Omistaa **yhdessä** avio- tai avopuolisonsa tai samassa taloudessa asuvien lasten tai vanhempien kanssa yli 50 % yhtiön osakkeista **tai** heillä on yli 50 % osakkeiden tuottamasta kokonaisäänimäärästä

Osa-aikainen yrittäjä

- Muualla palkkatyössä oleva maatalousyrittäjä kuuluu MYEL-vakuutukseen, jos vakuuttamisen edellytykset täyttyvät
- Eläkettä voi karttua samanaikaisesti sekä palkka- että yrittäjätyöstä
- MYEL-vakuutusmaksut vähennyskelpoisia joko maatalousverotuksessa tai henkilökohtaisesta tulosta
- MATA-vakuutusmaksut maatalousverotuksessa

Perheenjäsen

- 18–67-vuotias
- Sukulainen
 - lapsi, lapsenlapsi, ottolapsi, vanhemmat, vävy, miniä, veli, sisar
 - asuu ja työskentelee tilalla (kirjoilla tilalla)
 - saa rahapalkkaa
- Lähisukulainen myös silloin, jos
 - asuu muualla, mutta päätyö tilalla

Työtulo = palkka + luontaisedut

Jos palkkaa ei makseta, vakuutus vapaaehtoisena työpanoksen mukaan

Vapaaehtoinen MATA-työtaturmavakuutus

Kun pakollisen MYEL-vakuutuksen ehdot eivät täyty

Vapaaehtoinen MATA-vakuutus

- Alle 18 tai yli 68 vuotta
- Tila alle 5 hehtaaria tai työtulo alle MYEL-rajan
- Vanhuuseläkkeellä
- Luopumistuella

- Vuosityöansion perusteet kuten MYEL-työtulo
- Myös ilman MYEL-vakuutusta, jos maatalousyrittäjätyö jatkuu
- Vakuutus alkaa hakemuspäivää seuraavasta päivästä
- Rinnalle vapaa-ajan vakuutus, otettava erikseen

MYEL-työtulo

Työtulo = yrittäjätöön "palkka"

- Työtulosta lasketaan sekä etuudet (eläkkeet, korvaukset, päivärahat) että maksut
- Säädökset antavat liikkumavaraa
- Yrittäjä itse voi vaikuttaa työtulon suuruuteen
- Mela vahvistaa työtulon
- Työtuloa korotetaan vuosittain palkkakertoimella
- Muutetaan, kun tuotannossa tapahtuu muutoksia

**Turvaa tulevaisuutesi ➡ MYEL-työtulo oman
työn arvon mukaan heti yritystoiminnan alkaessa!**

Viljelijän työtuloon vaikuttaa

- Pellon ja puutarhan pinta-ala
- Metsän pinta-ala ja metsätöiden määrä
- Yrittäjien lukumäärä
- Työnjako tilalla
- Tilan tuotanto ja tuottavuus
- Oma valinta

Koko tilan työtulo jaetaan yrittäjien kesken työpanosten suhteessa

Liitännäistoiminta

- Maatalousverotettu toiminta
 - konetyöt
 - mehiläisten hoito
 - maatilamatkailu
 - tuotteiden jalostus
 - kasvihuonetuotanto
 - polttopuiden tekeminen myyntiin
- Verotetaan muun maataloustoiminnan yhteydessä
 - jos verotetaan muun kuin MVL:n mukaan, eläkevakuutus (YEL) ja tapaturmavakuutus erikseen
- Bruttotulosta pääsääntöisesti 20–50 %

Vakuutusmaksut

MYEL-maksu

- Lasketaan MYEL-työtulosta
- Maksu vaihtelee työtulon ja iän mukaan
 - käytännössä yleensä 13–21 % MYEL-työtulosta

MATA-maksut

- Pakollinen MATA-työtaturmavakuutus
 - 16,00 euroa + 0,75 % MYEL-työtulosta
- Vapaaehtoinen työtaturmavakuutus
 - 19,20 euroa + 0,9 % vuosityöansiosta
- Vapaa-ajan vakuutus
 - 15 euroa + 0,44 % vuosityöansiosta

Apurahansaajan työtaturmavakuutuksen maksu on kymmenesosa viljelijän vakuutusmaksusta

Vakuutusmaksut verovähennyskelpoisia

KIITOS

